

Redagowanie pism prostym językiem

Dr Kamil Stępnia

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego z Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

CENTRUM ANALIZ
LEGISLACYJNYCH
I GOSPODARCZYCH

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2021-2030

NOWE FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rodzaje pism prawnych

- Pisma procesowe stron
- Pisma sądowe
- Opinie prawne
- Inne pisma

Prosty język jako standard komunikacyjny w pismach prawniczych (zasady)

Myśl o odbiorcy

Używaj form
osobowych (pisz
do ludzi)

Na początku napisz
o tym, co jest
najważniejsze

Stosuj wyliczenia i
tabele

Niech Twoja
wypowiedź będzie
logicznie
uporządkowana

Nie bój się używać
nagłówków

Prosty język jako standard komunikacyjny w pismach prawniczych (zasady)

Redaguj krótkie zdania

Unikaj wielosłowa
(zwięźle i na temat)

Unikaj wtrąceń

Stosuj naturalny szyk
zdania

Stosuj jak najwięcej
czasowników

Unikaj strony biernej

Używaj jak najwięcej
słów powszechnie
znanych

Swoimi słowami napisz
o co chodzi, dlaczego
piszesz, dlaczego to
jest ważne

Co z podstawą prawną?

cytowanie na
początku

cytowanie na
końcu

cytowanie
bezpośrednio w
zdaniach

wpływ na
komunikatywność
tekstu

Opinie prawne - cel

Ogólne

Związane z
procesem
legislacyjnym

doradcze

problemowe

Opinie prawne - założenia

Uargumentowana

Praktyczna

wyczerpująca, ale
jednocześnie
zwięzła

komunikatywna

Opinia prawna musi zawierać

Ustalenia faktyczne

Ustalenia prawne

Źródła

Analizę sytuacji
prawnej

Propozycję
rozwiązania

Skierowanie tekstu
do podmiotu
nieprawniczego

Język w opinii prawnej

Zrozumiały

Taki, który
zrozumie
"nieprawnik"

Precyzyjny (z
zachowaniem
odpowiednich
instytucji)

Bez prawniczego
żargonu

Komunikatywność

Poprawność
językowa i
gramatyczna

Perspektywa behawioralna

- Konieczność przyjęcia perspektywy adresata
- Do kogo kierujemy nasz przekaz
- Czy będzie on w stanie się zapoznać się z treścią dla niego przeznaczoną?
- Spójrz na swoje nawyki komunikacyjne
- Uwzględnij poziom wykształcenia lub wszelkie wykluczenia Twojego odbiorcy

Weź pod uwagę także inne czynniki

- W jakim formacie zapisać
- Gdzie będzie odczytywany dokument
- Jakiej czcionki użyć
- Jak podzielić tekst na akapity (i punkty)
- Jak sformatować numery stron

Stosuj wyrazy prostsze

- W związku z powyższym -> dlatego
- Funkcjonariusz policji -> policjant
- Ewaluacja -> ocena
- Kierujący samochodem -> kierowca
- Uiścić opłatę -> zapłacić

Uważaj na skróty

- Koniecznie wyjaśniaj użyte skróty
- Jak wprowadzać skróty do tekstu

Cytować i zapisywać ustawy

- Skróty nazw ustaw
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483)
- Ponowne cytowanie tej samej ustawy

Deklinacja

- Nazwisk
- Daty
- Nazw

Błędy

- Nadużywanie cytowania przepisów (lepiej opisywać normę, gdy to możliwe)
- Wklejanie b. długich fragmentów orzeczeń lub innych tekstów
- Niezrozumiałe cytowanie
- Zbyt dużo powtórzeń
- Zbyt formalny język „pragnę poinformować”
- Niezachowanie prawidłowej formy np. „witam”

Publicystyka prawnicza

Znajdź ciekawy
problem PRAKTYCZNY

Opisz go, najlepiej na
przykładzie

Odnieś się nie tylko do
tekstów prawnych

Pokaż swoją erudycję i
oczytanie (np. poprzez
odniesienia do filmu,
literatury, itp.).

Możesz użyć żartu lub
błyskotliwej puenty

Dokumentuj swoje
twierdzenia

Nie zanudzaj czytelnika

Publicystyka prawnicza

Określ swojego odbiorcę

Nie mów o rzeczach oczywistych

Nie bój się używać porównań

Przeczytaj swój tekst (nawet na głos)

Wykaz źródeł i polecanej literatury

- <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk>
- <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk>
- http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_14746_pspsj_2021_28_1_1/c/articles-1787910.pdf.pdf
- A. Bieniek, R. Lorent, Legal design jako narzędzie umożliwiające osiągnięcie komunikatywności tekstu prawnego, *Poznańskie Studia Polonistyczne, Seria Językoznawcza* vol. 28 (48), nr 1
- K. Nieciecka, Kilka uwag o problematyce komunikatywności tekstów prawnych, *Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne* 16, 2014
- <https://marta.bara.pl/komunikatywnosc-communication/>
- <https://instruktorpisanie.pl/jak-pisac-by-nas-czytano-chetnie-i-powszechnie-siedem-kanonow-stylu-komunikatywnego/>
- <https://mcps.com.pl/wp-content/uploads/2019/03/zasady-dobrego-pisania.pdf>